

Editörden

Bilimsel dergiciliğin geçirdiği evrim ne yazık ki bilime yön veren ekonomi politikanın ve siyasetin etkisi ve kimi zaman da kısıkcı altında kalıyor. Bu kimi zaman doğrudan baskı unsuru olarak, kimi zaman da dolaylı biçimde dergilerin tutum ve yaklaşımlarını değiştirmelerine, farklı önlemler almalarına yol açarak kendisini gösteriyor. Yaşanan bu sıkışmadan kurtulmak ya bu sıkışmayı yaratan sürece karşı durmak ve eleştirel bir duruş sergilemek ya da geri çekilmek biçiminde zuhur ediyor. Bu nokta çoğunlukla bilimsel ilke ve etik değerlerden geri adım atmaya yol açan durumlar yaratıyor.

Toplumsal yararı gözetilen ve üretilen bilimsel bilgiyi evrensel insanlık değerleri bağlamında kamu yararına etkiler yaratması için sayfalarında yer vermeye çalışan bir derginin bu noktada sergileyeceği tutum ve davranış son derece önemlidir.

Bilimsel dergilerde de ticarileşme yeni-liberal kapitalist politikaların etkisi altında giderek yaygınlaşmaya başladı. Özellikle uluslararası tarama indekslerinde olan ve akademik yükseltme ölçütleri içinde adları geçen dergiler, artık sayfalarını çok yüksek ücretler karşılığında yazarlara açmaya başladılar. Bilimsel bir araştırmaya sayfalarında yer vererek saygınlık kazanan bir dergi bu konumunu değiştirip yazarın saygınlık kazanacağı ve bunu yüksek bir bedelle elde edebildiği bir markaya dönüştü. Bir bakıma "Paran kadar konuş" ya da Nasrettin Hoca'nın ünlü fıkrasındaki gibi "Parayı veren düdüğü çalar" ifadesini doğrulayan, geçerli değer kılan bir aşamaya yöneldi. Ne yazık ki bu kervana ülkemizdeki bazı dergiler de katılmaya başladı.

Ekonomik güçlükler yaşayan ama hayatta kalmak isteyen bir derginin, bilimsel yazıların çok okunmadığı yalnızca dosyalara konduğu, abonelik alışkanlığının olmadığı bir ülkede basım harcamalarını karşılamak için bu şekilde bir çözüm araması anlaşılabilir. Ama bir şeyi anlamak onu onaylamak anlamına gelmez. Makale başına 450 dolar gibi bir para talep etmek bunu anlamayı daha da güçleştiriyor. Bu sorunları çözmek için daha uygun, bilimsel ilke ve değerlerden ödün vermeyen çözümler üretmek gerekir. Bu da makalelerin ücret karşılığında basılması değil, aboneliğin güçlendirilmesi ve yazıların okunmasının artırılması biçiminde bir çabayı içermelidir. Oysa çok ilgi gören, araştırmacıların sürekli yayınlarını gönderdikleri ve "2 yıl doluyuz yazı göndermeyin!" diyen bir derginin bu tür bir karar alması bilimsel dergiciliği yeni bir ticari sektör ve kâr elde etmenin bir yolu olarak kullanma eğilimine girdiğini düşündürür. Bu ayrıca ürettiği bilimsel bilgiyi bilimsel bir ortamda paylaşmak isteyen ya da akademik yükseltme çabasında olan bireylerin bu gereksinimlerini de kötüye kullanmak anlamına gelir ki kanımca bu anlaşılabilir ve kabul edilebilir bir tutum değildir.

Özellikle köklü bir derneğin, bir yanıyla meslek örgütünün çıkardığı derginin bilimsel yayıncılığı bu şekilde ticarileştirmesi kesinlikle kabul edilir değil. Köklü bir psikiyatri derneğinin bu tür bir yöneliminin onun saygın duruşunu zedelediğini ve sağlıktaki bu ticarileşme eğilimini -hangi rasyoneli ortaya koyarsa koysun- içselleştirdiğini, bu eğilime öncülük ettiğini ve ivme kazandırdığını düşünüyorum.

Klinik Psikiyatri Dergisi hiçbir zaman bu şekilde bir yönelime girmeyecektir. Bizim gücümüzü artıran, bizi saygın kılan yazarlarımız ve okurlarımızın içtenlikli katkısıdır. Onların bu desteğini ve inancını kaybettiğimizde bu derginin de yaşamasına gerek kalmayacaktır.

Daha önce de Türkiye'de psikiyatri dergiciliğinin sorunlarını tartışmak ve çözüm yolları üretmek için dergi editörleri ve yayın kurulu üyelerinin katıldığı bir çalıştay düzenlemeyi, bu çalıştay sonrasında ortak değerler ve ilkeler geliştirmeyi ve hatta bununla ilgili kurumsal bir çerçeveyi oluşturmayı öneren, amaçlayan bir çağrıda bulunmuştum. Bugüne dek bu çağrıya bir yanıt almadım. Klinik Psikiyatri Dergisi olarak yakın zamanda bu çağrıyı yeniden yaşama geçireceğimizi ve bir çalıştay düzenleyerek bu sorunları tartışmaya açacağımızı buradan duyurmak isterim

Saygılarımla

Doç. Dr Burhanettin Kaya

Editör

Editörler Kurulu adına